

POSTANOWIENIE

30 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 30 czerwca 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa J.R. i W.J.
przeciwko I.Ż.
o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,
oraz z powództwa wzajemnego I.Ż.
przeciwko J.R. i W.J.
na skutek skargi kasacyjnej W.J.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 29 listopada 2024 r., I ACa 524/23,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną co do punktu 1. (pierwszego) zaskarżonego wyroku, w zakresie dotyczącym oddalenia apelacji J.R.;**
- 2. odmawia przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej w pozostałym zakresie.**

UZASADNIENIE

Powód (pozwany wzajemny) W.J. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach, którym oddalono apelację skarżącego oraz drugiego powoda (pozwanego wzajemnego) J.R. od wyroku Sądu pierwszej instancji wydanego w sprawie przeciwko pozwanej (powódce wzajemnej) I.Ż. o ochronę dóbr osobistych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga podlegała odrzuceniu w zakresie, w jakim skarżący zaskarżył oddalenie apelacji drugiego powoda (pozwanego wzajemnego). Zgodnie bowiem z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa pokrzywdzenie wydanym w sprawie rozstrzygnięciem (*gravamen*) jest jedną z przesłanek dopuszczalności środka zaskarżenia w postępowaniu cywilnym (zob. uchwałę SN – zasadę prawną – z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13). Tymczasem skarżący nie miał interesu prawnego w kwestionowaniu tej części wyroku Sądu Apelacyjnego, która go nie dotyczyła.

Jako jedyną przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał nieważność postępowania. Podniósł, że do stanu z art. 379 pkt 4 k.p.c. doszło, ponieważ Sąd drugiej instancji procedował w składzie, w którym brały udział imiennie wskazane Osoby powołane na urząd sędziowski w Sądzie Apelacyjnym w Katowicach „na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie niezgodnym z Konstytucją RP – to jest przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i niektórych innych ustaw”, w związku z czym „należy stwierdzić, iż Sąd Apelacyjny w Katowicach procedował w składzie niedopuszczalnym z perspektywy przepisów kodeksu postępowania cywilnego, jak i zasad konstytucyjnych” (s. 3 skargi). Skarżący nie rozwinął tego stanowiska, odwołał się jedynie do treści uchwały połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA 1-41101/20.

Zawarcie w art. 398⁹ k.p.c. przyczyny kasacyjnej w postaci nieważności postępowania wynika z konieczności możliwie każdorazowego eliminowania uchybień procesowych o najdonioślejszym charakterze. Stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c. nieważność postępowania należy brać pod uwagę z urzędu.

Oznacza to także możliwość uwzględnienia skargi niezależnie od tego, czy skarżący sformułował stosowny zarzut naruszenia określonego przepisu postępowania, oraz tego, czy wykazał on możliwość wpływu tego uchybienia na wynik sprawy (zob. postanowienie SN z 17 grudnia 2002 r., III CZP 72/02).

Jednocześnie, mając na względzie okoliczność, że na etapie tzw. przedsądu nie dochodzi do merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania nie jest konieczne najzupełniej pewne wykazanie, że postępowanie przed sądem drugiej instancji dotknięte było wadliwością określoną w art. 379 k.p.c. Konieczne jest jednak przedstawienie argumentacji, z której wynika, że stan taki jest co najmniej wysoce prawdopodobny (zob. postanowienie SN z 18 lipca 2024 r., I CSK 2176/23).

Skarżący nie uprawdopodobnił, by w sprawie doszło do nieważności postępowania. Wypada przypomnieć, że z art. 29 § 3 u.S.N. wynika, że niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. W konsekwencji wykluczone byłoby podzielenie stanowiska skarżącego co do tego, że określone osoby pełniące urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w Katowicach nie są zdolne do wydawania niewadliwych wyroków.

Ponadto przywołany przez powoda art. 379 pkt 4 k.p.c. nie odnosi się do kategorii osoby nieuprawnionej do orzekania, lecz do sytuacji, w której skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa albo w rozpoznaniu sprawy brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy. Wydanie "wyroku" przez osobę niebędącą sędzią (względnie piastującą ten urząd, lecz nieuprawnioną do orzekania w danym sądzie) nie tworzy orzeczenia w rozumieniu Kodeksu postępowania cywilnego i nie może zakończyć postępowania. Skarżący nie twierdzi jednak w istocie, że Osoby orzekające w Sądzie Apelacyjnym nie były sędziami tego sądu, lecz zdaje się uważać, że uzyskane przez nie nominacje sędziowskie były wadliwe czy "niepełnowartościowe", a przez to nie pozwalały osobom nominowanym sprawować wymiaru sprawiedliwości. Rzecz jednak w tym, że stosownie do art. 42a § 2 p.u.s.p. niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez sąd powszechny lub inny organ

władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości (zob. postanowienie SN z 28 listopada 2024 r., I CSK 3331/23).

Nie sposób również nie zauważyć, że nawet zgodnie z (niekonstytucyjną, jak wynika z wyroku TK z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20) treścią uchwały połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA 1-41101/20, "sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności". Tymczasem skarżący nie podjął nawet próby wykazania, by *in casu* doszło do naruszenia wspomnianego wyżej standardu.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach postępowania nie orzeczono, gdyż wniosek w tym przedmiocie zgłoszono wyłącznie w powiązaniu z wnioskiem o oddalenie skargi, a nie: wnioskiem o nieprzyjęcie jej do rozpoznania.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

[J.T.]

[a.ł.]